

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.39>
УДК 368

Г. М. Кулина,

*к. е. н, доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7035-315X>*

НОВАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Н. Кулина,

*PhD in Economics, Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of
Financial technologies and banking business, West Ukrainian National University*

INNOVATIONS IN STATE REGULATION ENSURING THE SOLVENCY OF INSURANCE COMPANIES IN UKRAINE

У статті розкрито визначальну роль платоспроможних і фінансово стійких страхових організацій у забезпеченні стабільності страхового ринку, якісного страхового захисту та дотримання прав споживачів страхових послуг. Досліджено особливості законодавчого й нормативно-правового регламентування умов забезпечення платоспроможності страховика у процесі їх гармонізації із положеннями Директиви 2009/138/ЄС. Проаналізовано ключові новації, які висувуються у сфері забезпечення платоспроможності та здійснення інвестиційної діяльності страхових організацій, що стосуються

порядку визначення регулятивного, мінімального та необхідного платоспроможного капіталів страховика, а також виявлення ознак і критеріїв суттєвого відхилення його основних показників діяльності. Розкрито послідовність проведення оцінки платоспроможності страховими компаніями. З'ясовано рівні та компоненти регулятивного капіталу, а також критерії його прийнятності для капіталу платоспроможності і мінімального капіталу. Представлено вітчизняний (спрощений) підхід до формульного розрахунку капіталу платоспроможності у відповідності до класів страхування та методу визначення необхідного платоспроможного капіталу страховика, розроблену згідно Solvency II.

The defining role in the domestic insurance business is attributed to ensuring the solvency and financial stability of insurance organizations. This is due to their operation in Ukraine amidst a complex macroeconomic situation in the country, the improvement of the legal framework and prudential supervision of the insurance market, and the strengthening of regulatory measures to ensure quality insurance protection and consumer rights compliance.

The features of legislative and normative regulation of the conditions for ensuring solvency by insurance companies in Ukraine have been investigated. They are determined by the ongoing process of harmonizing state regulation of the domestic insurance market with the main provisions and principles of Directive 2009/138/EU. Key innovations in requirements for solvency and investment activities of insurance organizations have been revealed. They concern regulatory, minimum, and required solvency capital, the procedure for their calculation, signs and criteria for significant deviations from the indicators of insurance companies' activities.

It is argued that in assessing the solvency of an insurer, the following sequence should be followed. At the first stage, it is necessary to determine the amount of regulatory capital as the sum of first, second, and third-level capitals. Then, outline the acceptable regulatory capital, adhering to the proportionality of its components. After that, based on a simplified approach, calculate the solvency capital and

minimum capital. Finally, it is necessary to compare the acceptable regulatory capital for meeting solvency capital requirements with solvency capital and for minimum capital with minimum capital.

The levels, components, and criteria for acceptability of regulatory capital for solvency capital and minimum capital, as well as the size of minimum capital, are provided. A formulaic calculation of solvency capital by insurance classes, which is applied in domestic practice, is presented. In contrast to the methodology used in EU countries and developed in accordance with Solvency II, it is based on the basic provisions of Solvency I. It is also envisaged for Ukrainian insurance companies to transition to a standard approach to assessing their solvency, adapted to the requirements of Directive 2009/138/EU.

Ключові слова: *платоспроможність, страхова компанія, державне регулювання, оцінка платоспроможності страховика, регулятивний капітал, мінімальний капітал, капітал платоспроможності страхової компанії.*

Keywords: *solvency, insurance company, state regulation, assessment of insurer solvency, regulatory capital, minimum capital, insurance company solvency capital.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасному суспільстві ефективно діючі страхові компанії дають змогу більш виважено підійти до управління зростаючими ризиками функціонування окремих економічних систем та учасників ринкових процесів, тим самим стимулюючи соціально-економічне зростання. Адже гарантований ними страховий захист від різного роду страхових ризиків торкається “не лише суб’єктів господарювання і фізичних осіб як клієнтів страхових організацій, а й міжнародних утворень, які визначають основи розвитку всієї спільноти” [6, с. 50]. Водночас належний та якісний страховий захист можуть гарантувати ті страхові компанії, які відповідають встановленим вимогам і критеріям та здатні виконати прийняті

зобов'язання. Перш за все це стосується вимог до капіталу, платоспроможності, якості активів, управління ризиками, що знайшли своє регламентування у Директиві 2009/138/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року “Про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування і перестраховування” (Solvency II) [2]. Означений законодавчий акт ЄС, як гармонізована пруденційна система для страхових компаній, відображає “нову концепцію регулювання діяльності таких фінансових установ, охоплюючи вимоги до капіталу на основі ризику, вимоги до управління та управління ризиками, а також обов'язковість наглядової звітності та публічного розкриття інформації” [10]. Відтак, починаючи з 1 січня 2016 року в країнах ЄС Solvency II запроваджено нові вимоги пруденційного нагляду та обліку ризиків страхових організацій і удосконалено підхід до оцінки їх платоспроможності.

В Україні відбуваються процеси уніфікації державного регулювання страхового ринку з основними положеннями та принципами Solvency II, що є новим викликом для більшості страхових компаній і створює для них загрозу подальшого функціонування за умови невідповідності нормам чинного законодавства, що обумовлює необхідність і своєчасність дослідження таких процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблематики управління достатністю капіталу страхових компаній та забезпечення при цьому їх платоспроможності задля перманентного розвитку страхового ринку України в умовах євроінтеграційних процесів, а також функціонування страхових ринків провідних країн світу та їх інституційного забезпечення зробили такі провідні вітчизняні та зарубіжні вчені як Н. Внукова [4], В. Карцева [5], С. Прасолова [5], Р. Пукала [4], В. Смоляк [4] та ін. Питанню інноваційних підходів до управління платоспроможності страхових компаній в Україні присвячені праці таких вітчизняних науковців як В. Дранус [3], Л. Дранус [3], Н. Трушкіна [3] та ін. Віддаючи належне існуючим напрацюванням та не применшуючи їх вагомості, слід більш детально зупинитись на новаціях у державному регулюванні

страхового ринку України в рамках посилення вимог до забезпечення платоспроможності вітчизняних страхових компаній з метою їх уніфікації з кращими європейськими практиками та міжнародними стандартами.

Мета статті. Метою дослідження є аналіз ключових новацій державного регулювання забезпечення платоспроможності страхових компаній України в умовах євроінтеграційних процесів розвитку страхового бізнесу та їх відповідності кращим європейським практикам і міжнародним стандартам.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з найважливіших засад успішної діяльності страхової компанії є забезпечення належного рівня її платоспроможності та наявності достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідних для подальшого перманентного розвитку. Як стверджують В. Дранус, Л. Дранус та Н. Трушкіна: “лише маючи достатній рівень платоспроможності, страхові компанії здатні забезпечити позитивні якісні та кількісні зміни для сталого рівня функціонування в сучасних умовах та створення певного фундаменту для можливості реалізувати власний фінансовий потенціал у майбутньому” [3, с. 152]. Для клієнтів платоспроможний і фінансово стійкий страховик виступає надійним партнером, здатним забезпечити гарантії виконання умов договору, тим самим підвищуючи довіру до страхового бізнесу, а для страхового ринку в цілому – запорукою захисту прав споживачів страхових послуг. Тому питання розміру мінімального капіталу страхових компаній, вимог до їх платоспроможності, а також засад здійснення інвестиційної діяльності підлягають чіткому державному регулюванню і на них спрямована підвищена увага регулятора страхового ринку.

В Україні діяльність страхових компаній регламентує чинне страхове законодавство, а саме Закон України “Про страхування” від 18.11.2021 р. № 1909-IX, введений в дію з 1 січня 2024 року. Прийняття означеного нормативно-правового акту обумовлене подальшою уніфікацією вітчизняного права з питань страхування та перестраховування з європейським задля приведення його у відповідність принципам і положенням Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II). Так, ст. 38 вищезазначеного Закону установлено, що

“платоспроможність страховика забезпечується шляхом дотримання вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу”, а ст. 40-41 визначено розмір мінімального капіталу страховика для цілей оцінки його платоспроможності та підходи, які мають застосовуватись до такої оцінки (спрощений та базовий) [7].

Ще одним нормативно-правовим актом, який визначає засади забезпечення платоспроможності страхових компаній в Україні є постанова Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика” від 29.12.2023 р. № 201, якою встановлено:

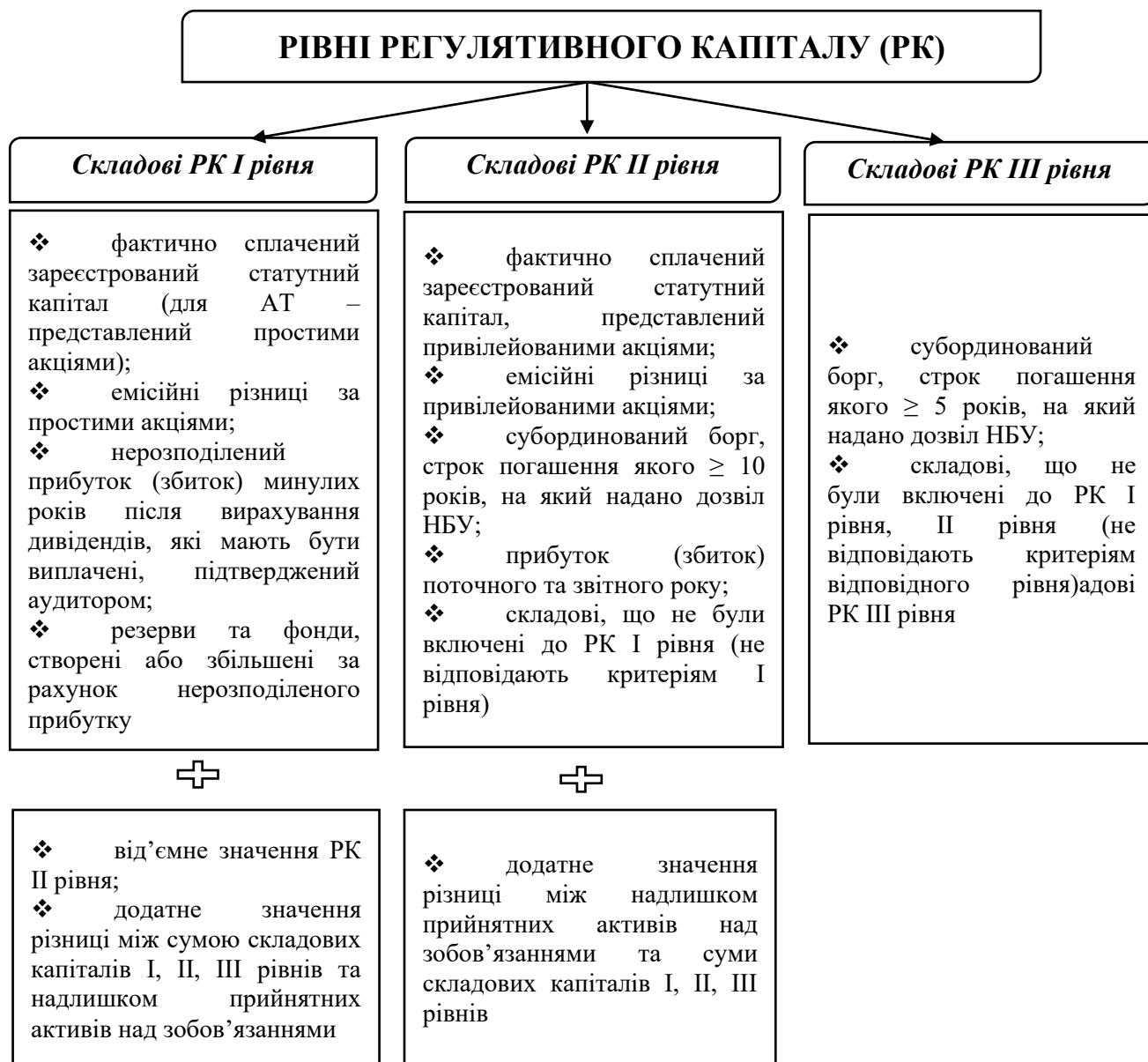
1) по-перше, нові вимоги до забезпечення платоспроможності страховика, які розкривають: порядок розрахунку регулятивного капіталу, його складові та їх пропорції, що є прийнятними для виконання вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу; ознаки та критерії істотного відхилення показників діяльності страховика; удосконалені методику оцінки активів і зобов’язань страхової компанії для цілей розрахунку регулятивного капіталу та порядок обчислення розміру капіталу платоспроможності та мінімального капіталу (спрощений підхід); додаткові вимоги до капіталу платоспроможності;

2) по-друге, вимоги до активів страховика, у т. ч. і вимоги до активів, які використовуються з метою покриття технічних резервів [8].

Необхідність таких змін правового характеру обумовлена потребою удосконалення вітчизняної системи страхування, зміцнення її фінансового потенціалу перш за все за рахунок фінансово надійних страховиків і перестраховиків, які в ній функціонують. Не менш важливим у цьому контексті є посилення захисту клієнтів у сфері страхування (споживачів страхових послуг), оскільки “за перше півріччя 2023 року до НБУ надійшло 317 звернень щодо порушення страховиками порядку здійснення страхової виплати (страхового відшкодування), що становило 42% від загальної кількості звернень споживачів послуг у сфері страхування до регулятора” [1].

Запровадженням новелізаційних засад державного регулювання забезпечення платоспроможності страхових компаній НБУ поставив за ціль до 2027 року повністю перейти на базовий підхід оцінки платоспроможності, закріплений Solvency II. Тим не менше, у нинішніх реаліях страховикам при оцінці платоспроможності слід дотримуватись наступної послідовності:

1) провести розрахунок розміру регулятивного капіталу шляхом додавання капіталів першого, другого та третього рівнів (рис. 1);

Рис. 1. Складові регулятивного капіталу страхових компаній в Україні*

* Побудовано автором на основі [9].

2) дотримуючись пропорції компонентів рівнів регулятивного капіталу обрахувати величину регулятивного капіталу, що є прийнятним;

3) за допомогою спрощеного підходу визначити капітал платоспроможності та мінімальний капітал. Останній приймається як одна з більших величин:

а) $1/3$ величини капіталу платоспроможності;

б) абсолютне значення розміру капіталу в обсязі:

- 32 млн грн для ризикових видів страхування за умови страхування простих видів ризиків;

- 48 млн грн для: страхування ризикових видів за умови страхування складних видів ризиків; страхування життя; вхідного перестраховування;

4) здійснити порівняння величини регулятивного капіталу, визначеного як прийнятний, щоб виконати вимоги до капіталу платоспроможності, із капіталом платоспроможності та зіставити прийнятний регулятивний капітал, що визначений для виконання вимог до мінімального капіталу, із величиною мінімального капіталу. Так, основними критеріями прийнятності регулятивного капіталу для капіталу платоспроможності (SCR) є наступні:

а) складові 1-го рівня РК $\geq 50\%$ SCR (складові 1-го рівня РК для SCR);

б) складові 2-го та 3-го рівня РК $\leq 50\%$ SCR (складові 2-го та 3-го рівня РК для SCR);

в) складові 3-го рівня РК $\leq 15\%$ SCR (складові 3-го рівня РК для SCR);

г) в сукупності вони повинні бути більшими за величину SCR.

Натомість основними критеріями прийнятності регулятивного капіталу для мінімального капіталу (MCR) є наступні:

а) складові 1-го рівня РК $\geq 80\%$ MCR (складові 1-го рівня РК для MCR);

б) складові 2-го рівня РК $\leq 20\%$ MSCR (складові 2-го рівня РК для MCR);

в) у сукупності вони повинні бути більшими за величину MCR.

Також НБУ розроблено формульний розрахунок капіталу платоспроможності за класами страхування, який повністю замінив діючий підхід і базувався на використанні показників нормативного та фактичного запасів платоспроможності. При цьому варто зауважити, що вітчизняна методика відрізняється від методики, яку застосовують у країнах ЄС (табл. 1).

Таблиця 1. Формульний розрахунок капіталу платоспроможності відповідно до вітчизняної практики та методики згідно Директиви 2009/138/ЄС [4, с. 55-56; 5, с. 197-198; 8; 11].

Розрахунок необхідного платоспроможного капіталу згідно Директиви 2009/138/ЄС	Розрахунок капіталу платоспроможності за класами страхування згідно вітчизняної методики
<p>1. Необхідний платоспроможний капітал (SCR) визначається за формулою:</p> $SCR = BSCR + Adj + SCR_{op}, \quad (1)$ <p>де $BSCR$ – базовий необхідний капітал; Adj – кореговане покриття втрат технічних резервів і відстрочених податків; SCR_{op} – необхідний капітал для покриття операційних ризиків. Базовий необхідний капітал для покриття ринкового ризику (SCR_{market}), ризиків дефолту контрагента (SCR_{def}), страхування життя (SCR_{life}), страхування здоров'я (SCR_{health}), страхування іншого, ніж страхування життя ($SCR_{non-life}$) визначається за формулою:</p> $BSCR = \sqrt{Corr_{ij} * SCR_i * SCR_j} + SCR_{intangibles}, \quad (2)$ <p>де SCR_i – необхідний капітал для покриття i-го виду ризиків; SCR_j – модуль ризику j, i; $SCR_{intangibles}$ – необхідний капітал для покриття ризику нематеріальних активів; $Corr_{ij}$ – попарні коефіцієнти кореляції; i – рядки кореляційної матриці; j – колонки кореляційної матриці.</p>	<p>1. Капітал платоспроможності для класів страхування життя ($SCR(КП)^{life}$) визначається за формулою:</p> $SCR(КП)^{life} = TP * 0,037 + ВПР_{CI} * 0,0007, \quad (1)$ <p>де TP – чисті технічні резерви, крім маржі ризику, сформовані на дату розрахунку, що визначаються як сума:</p> <ul style="list-style-type: none"> – технічних резервів, крім маржі ризику, за договорами прямого страхування за вирахуванням суми технічних резервів за договорами вихідного перестраховування таких договорів прямого страхування. Зазначена різниця вважається такою, що дорівнює нулю, якщо отримане значення є від'ємним, та – технічних резервів, крім маржі ризику, за договорами вхідного перестраховування за вирахуванням суми технічних резервів за договорами вихідного перестраховування таких договорів вхідного перестраховування. Зазначена різниця вважається такою, що дорівнює нулю, якщо отримане значення є від'ємним; <p>$ВПР_{CI}$ – відповідальність під ризиком (капітал під ризиком) за ризиками смерті та інвалідності на дату розрахунку, що визначається для кожного окремого договору страхування (договору вхідного перестраховування), дійсного на дату розрахунку, щодо кожної застрахованої особи, а також договорів/страхових випадків, за якими страхова відповідальність не припинилася.</p> <p>2. Капітал платоспроможності $SCR(КП)^{non-life}$ визначається як більша з таких величин:</p> $SCR(КП)^{non-life} = \max(КП^{сп}; КП^{св}; КП^п), \quad (2)$ <p>де:</p> $а) КП^{сп} = (СП_{розрах}^{ч1} * 0,18 + СП_{розрах}^{ч2} * 0,16) * k_{re}, \quad (3)$ <p>де $СП_{розрах}^{ч1}$ – частина $СП_{розрах}$, що не перевищує 700 млн грн; $СП_{розрах}^{ч2}$ – частина $СП_{розрах}$, що перевищує 700 млн грн. Якщо $СП_{розрах}$ не перевищує 700 млн грн, то $СП_{розрах}^{ч2} = 0$. k_{re} – коефіцієнт ефективності перестраховування, що не може бути менше ніж 0,5;</p>

Розрахунок необхідного платоспроможного капіталу згідно Директиви 2009/138/ЄС	Розрахунок капіталу платоспроможності за класами страхування згідно вітчизняної методики
<p>2. Модуль гарантійного ризику страхування життя (SCR_{life}), тобто капітал, необхідний для покриття ризику страхування життя, пов'язаного з такими субмодулями ризиків смертності, дожиття, втрати працездатності і захворювання, витрат страхування життя, ризиків перегляду, припинення страхування та катастрофічного ризику при страхуванні життя, визначається за формулою:</p> $SCR_{live} = \sqrt{\sum_{rxc} CorrLife_{r,c} * Life_r * Life_c}, \quad (3)$ <p>де $CorrLife_{r,c}$ – дані кореляційної матриці $CorrLife$; $Life_r, Life_c$ – необхідний капітал для окремих субмодулів ризиків життя відповідно до рядків та стовпців кореляційної матриці $CorrLife$.</p> <p>3. Модуль гарантійного ризику, не пов'язаного зі страхуванням життя ($SCR_{non-life}$), тобто необхідний капітал для покриття страхових ризиків, не пов'язаних зі страхуванням життя та резервного ризику, у т. ч. ризику катастроф, визначається за формулою:</p> $SCR_{non-life} = \sqrt{\sum CorrNL_{r,c} * NL_r * NL_c}, \quad (4)$ <p>де $CorrNL_{r,c}$ – дані кореляційної матриці $CorrNL$; NL_r, NL_c – необхідний капітал для окремих субмодулів ризиків страхування іншого, ніж страхування життя, відповідно до рядків і стовпців кореляційної матриці $CorrNL$.</p>	<p>б) $KП^{CB} = (ЗБ_{сер}^{ч1} * 0,26 + ЗБ_{сер}^{ч2} * 0,23) * k_{re}, \quad (4)$</p> <p>де $ЗБ_{сер}^{ч1}$ – частина $ЗБ_{сер}$, що не перевищує 300 млн грн; $ЗБ_{сер}^{ч2}$ – частина $ЗБ_{сер}$, що перевищує 300 млн грн. Якщо $ЗБ_{сер}$ не перевищує 300 млн грн, то $ЗБ_{сер}^{ч2} = 0$. k_{re} – коефіцієнт ефективності перестраховування;</p> <p>в) $KП_{п}$ – капітал платоспроможності, який визначається станом на 31 грудня попереднього календарного року на підставі додатка 3 до Положення, помножений на коефіцієнт зміни резервів збитків $k_{рез}$, який рівний меншій з таких величин:</p> $1 \text{ або } \frac{RBNS_{к} - RBNS_{к}^{re} + IBNR_{к} - IBNR_{к}^{re}}{RBNS_{п.р.} - RBNS_{п.р.}^{re} + IBNR_{п.р.} - IBNR_{п.р.}^{re}}, \quad (5)$ <p>де $RBNS_{к}, RBNS_{п.р.}$ – розмір резерву заявлених, але не виплачених збитків (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування, врегульованих заявлених вимог, за якими прийнято рішення про визнання випадку страховим та розмір страхової виплати, але оплата ще не здійснена в повному обсязі, та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві) на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами прямого страхування та договорами вхідного перестраховування; $IBNR_{к}, IBNR_{п.р.}$ – розмір резерву збитків, які виникли, але не заявлені (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві), на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами прямого страхування та договорами вхідного перестраховування; $RBNS_{к}^{re}, RBNS_{п.р.}^{re}$ – резерв заявлених, але не виплачених збитків (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування, врегульованих заявлених вимог, за якими прийнято рішення про визнання випадку страховим та розмір страхової виплати, але оплата ще не здійснена в повному обсязі, та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві), на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами вихідного перестраховування; $IBNR_{к}^{re}, IBNR_{п.р.}^{re}$ – резерв збитків, які виникли, але не заявлені (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві), на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами вихідного перестраховування.</p> <p>3. Сумарно капітал платоспроможності $SCR(KП)^{life+non-life}$ визначається за формулою:</p> $SCR(KП)^{life+non-life} = SCR(KП)^{life} + SCR(KП)^{non-life}. \quad (6)$

Вітчизняний підхід до оцінки платоспроможності страхових організацій ґрунтується на положеннях Solvency I і застосовуватиметься до 2027 р., тоді як страхові компанії в ЄС на сьогодні повинні відповідати вимогам і положенням, закріпленим у Solvency II.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Аналізуючи особливості вітчизняного законодавства з питань забезпечення платоспроможності страховиків та порівнюючи їх з положеннями Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II), приходимо до наступних висновків:

– по-перше, удосконалення державного регулювання страхового ринку в частині посилення вимог до страхових компаній обумовлене сучасними реаліями функціонування страхового бізнесу та набуттям чинності нового Закону України “Про страхування”. Запровадження Національним банком України вимог до платоспроможності страхових організацій доводить необхідність підвищення ефективності їх діяльності, зміцнення фінансового потенціалу та здатності протидіяти все новим викликам і загрозам, вдосконалення системи управління, а також потребу у гармонізації вітчизняних вимог із міжнародними стандартами та положеннями в рамках євроінтеграційного вектору розвитку страхового бізнесу;

– по-друге, безумовно такі заходи обумовлюють виникнення певних труднощів у тих страховиків, які нині характеризуються невисоким рівнем капіталізації і не в змозі відповідати новим критеріям достатності регулятивного капіталу та капіталу платоспроможності задля виконання взятих на себе зобов’язань. Однак вважаємо, що гарантувати якісний і надійний страховий захист в умовах воєнного стану спроможна лише фінансово стабільна та платоспроможна страхова компанія;

– по-третє, важливим рішенням регулятора стало запровадження нового підходу до формування регулятивного капіталу, який складається із елементів капіталу 1-го, 2-го та 3-го рівнів, а також чіткого розмежування означених компонентних складових кожного рівня та забезпечення відповідності прийнятного регулятивного капіталу для виконання вимог до

мінімального капіталу та капіталу платоспроможності. Позитивним, на нашу думку, є те, що НБУ відтерміновано одномоментний перехід на базовий підхід до оцінки капіталу платоспроможності, який діє у країнах ЄС, а запровадження так званого перехідного періоду у цьому процесі, надаючи тим самим страховикам можливість привести показники своєї діяльності у відповідність новим вимогам і критеріям.

У подальших наукових дослідженнях доцільно зосередити увагу на проблематиці формування технічних резервів страховими компаніями задля забезпечення страхових виплат у майбутньому, дотриманні вимог до активів та інвестиційних рішень, а також можливостях підвищення ефективності управління страховиком.

Література

1. Аналіз регуляторного впливу проєкту постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика”. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/analiz_2023-11-17_4.pdf (дата звернення: 04.03.2024 р.).

2. Директива Європейського Парламенту і Ради 2009/138/ЄС від 25 листопада 2009 року про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та перестраховування. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text (дата звернення: 03.03.2024 р.).

3. Дранус В., Дранус Л., Трушкіна Н. Інноваційні підходи до управління платоспроможністю страхових компаній в Україні. *Вісник Львівського національного університету природокористування. Серія Економіка АПК*. 2023. № 30. С. 151–156. URL: <https://visnyk.lnup.edu.ua/index.php/economics/article/view/190/172> (дата звернення: 06.03.2024 р.).

4. Євроінтеграційні аспекти розвитку ринків фінансових послуг : монографія / Н. М. Внукова, Р. Пукала, В. А. Смоляк [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Н. М. Внукової та канд. екон. наук Р. Пукала. Харків : Ексклюзив, 2018. 178 с.

5. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку : навч. посіб. + навч. тренінг. Київ: "SBA-Print", 2020. 568 с.

6. Кулина Г., Фаріон Я. Світовий ринок страхових послуг в умовах зміни парадигми глобального економічного розвитку. *Світ фінансів*. 2017. № 3 (52). С. 48–59.

7. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № № 1909-IX (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#top> (дата звернення: 02.03.2024 р.).

8. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text> (дата звернення: 02.03.2024 р.).

9. Нові вимоги до платоспроможності страховиків / Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2_pr_2023-11-16.pdf?v=7 (дата звернення: 05.03.2024 р.).

10. Insurance regulation / European Commission. URL: https://finance.ec.europa.eu/banking/insurance/insurance-regulation_en (дата звернення: 03.03.2024 р.).

11. QIS5 Technical Specifications. Annex to Call for Advice from CEIOPS on QIS5. URL:

https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/technical_specifications_en_23614.pdf (дата звернення: 09.03.2024 р.).

References

1. National Bank of Ukraine (2023), “Analysis of the Regulatory Impact of the Draft Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine “On Approval of the Regulation on Establishing Requirements for Ensuring Solvency and Investment Activities of the Insurer”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/analiz_2023-11-17_4.pdf (Accessed 4 March 2024).
2. The European Parliament and Council (2009), “Directive of the European Parliament and of the Council “On the establishment and conduct of insurance and reinsurance business”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text (Accessed 3 March 2024).
3. Dranus, V., Dranus, L. and Trushkina, N. (2023), “Innovative approaches to management of the insurance company solvency in Ukraine”, *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu pryrodokorystuvannia. Seriiia Ekonomika APK*, vol. 30, pp. 151–156, available at: <https://visnyk.lnup.edu.ua/index.php/economics/article/view/190/172> (Accessed 6 March 2024).
4. Vnukova, N. M., Pukala, R., and Smolyak, V. A. (2018), *Yevrointehratsiini aspekty rozvytku rynkiv finansovykh posluh* [European integration aspects of financial services markets development], Ekskliuzyv, Kharkiv, Ukraine.
5. Kartseva, V. V. and Prasolova, S. P. (2020), *Instytuty mizhnarodnoho strakhovoho rynku* [Institutions of the international insurance market], SBA-Print, Kyiv, Ukraine.
6. Kulyna, H. and Farion, Ya. (2017), “World market of insurance services in the conditions of change the paradigm of global economic development”, *Svit finansiv*, vol. 3 (52), pp. 48–59.

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “About the insurance”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#top> (Accessed 2 March 2024).

8. National Bank of Ukraine (2023), “Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine “On Approval of the Regulation on Establishing Requirements for Insurer Solvency and Investment Activities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text> (Accessed 2 March 2024).

9. National Bank of Ukraine (2023), “New requirements for insurers' solvency”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8_%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2_pr_2023-11-16.pdf?v=7 (Accessed 5 March 2024).

10. European Commission (2023), “Insurance regulation”, available at: https://finance.ec.europa.eu/banking/insurance/insurance-regulation_en (Accessed 3 March 2024).

11. European Commission (2010), “QIS5 Technical Specifications. Annex to Call for Advice from CEIOPS on QIS5”, available at: https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/technical_specifications_en_23614.pdf (Accessed 9 March 2024).

Стаття надійшла до редакції 18.03.2024 р.